

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ: RDG 4640006

ชื่อโครงการ: “กระบวนการทัศน์ใหม่ในการสื่อสารเพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์จังหวัดสุรินทร์”

ชื่อนักวิจัย: 1. ศุภางค์ นันตา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. ภวดี เลิศพงษ์ สำนักงานพัฒนาชุมชน จ.สุรินทร์
3. กันตินันท์ ลับโกษา อาสาสมัครกองทุนหมู่บ้าน

E-mail address: supang79@hotmail.com

ระยะเวลาโครงการ: ธันวาคม 2545 – ธันวาคม 2547

การวิจัยเรื่อง “กระบวนการทัศน์ใหม่ในการสื่อสารเพื่อพัฒนากลุ่มออมทรัพย์จังหวัดสุรินทร์” กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์ชุมชนเมืองและกลุ่มออมทรัพย์ตำบลเจียง อ.เมืองจ.สุรินทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ บทบาทของการสื่อสารที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ และการสื่อสารกระบวนการทัศน์ใหม่ที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์ต่อไป

การศึกษานี้ใช้วิธีการเชิงคุณภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะลึก ได้แก่ ผู้นำ ประธาน คณะกรรมการ สมาชิกกลุ่ม นักพัฒนาชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชนประกอบกับการศึกษาเอกสาร นอกเหนือจากนี้ยังใช้วิธีสังเกตแบบมีส่วนร่วมในการตั้งวงเสวนา เวทีชาวบ้าน เป้าหมายเพื่อให้เห็นผลจากการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้และการใช้โปรแกรมกระตุ้นผสมผสานระหว่างการใช้สื่อสารกระบวนการทัศน์เดิมและการสื่อสารกระบวนการทัศน์ใหม่ เช่น การเขียนเขียน การศึกษาดูงาน การสร้างเครือข่าย การอบรมเสวนา การจัดเวทีเรียนรู้

ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ชุมชนเมืองและตำบลเจียง จ.สุรินทร์ ที่จะทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ประกอบด้วยปัจจัยดังนี้ ปัจจัยด้านที่มาของกลุ่ม การก่อตั้งกลุ่มที่เกิดจากความสนใจและความต้องการของชุมชน หรือการเรียนรู้จากกลุ่มอื่นแล้วนำมาจัดตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาชุมชนตนเองมักมีความเข้มแข็งมากกว่ากลุ่มที่จัดตั้งเพื่อรองรับนโยบายจากภาครัฐเพียงอย่างเดียว ปัจจัยด้านหลักการดำเนินงานที่อาศัยการมีส่วนร่วมเสียสละความซื่อสัตย์ไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐาน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ด้านระบบงาน ระบบเงิน และระบบบุคลากร ที่อาศัยการมีส่วนร่วมภายในกลุ่มในทุกกระบวนการ ปัจจัยด้านการปฏิสัมพันธ์กับภายนอก ได้แก่ การติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานหรือกลุ่มอื่น ๆ เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และความช่วยเหลือได้

2. บทบาทของการสื่อสารที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์

การสื่อสารมีบทบาทในสร้างการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนการให้ความสำคัญกับการใช้การสื่อสารที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารผ่านผู้นำความคิด สื่อกิจกรรมประเพณีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสื่อเหล่านี้จะมีประสิทธิภาพในการเข้าถึงกลุ่มสมาชิกเป็นการตอกย้ำให้สมาชิกเกิดการรับรู้มากขึ้น

3. แนวทางของการสื่อสารกระบวนการทัศน์ใหม่ ที่นำมาใช้ในการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์

จ. สุรินทร์คือ

1) การอาศัยความสัมพันธ์ภายในสังคมหรือชุมชน และองค์กรชุมชนเพื่อเสริมกำลังในการสื่อสารช่วยเหลือพึ่งพากัน

2) การผสมผสานระหว่างการสื่อสารกระบวนการทัศน์เดิมกับการสื่อสารกระบวนการทัศน์ใหม่ ให้เข้ากันได้ เช่น พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยอาศัยการสื่อสารระหว่างบุคคล นำมาเชื่อมกับการสื่อสารกระบวนการทัศน์ใหม่ ได้แก่ การจัดเวทีชาวบ้าน การเสวนาผ่านกิจกรรมของท้องถิ่น หรือการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้ การศึกษาดูงาน

3) การพัฒนาระบบการจัดการการสื่อสารความสัมพันธ์ ในรูปแบบเครือข่ายที่เป็นไปได้ ในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนก่อน โดยไม่มองแค่ประเด็นวงเงินในการระดมทุน หรือเครือข่ายในเชิงปริมาณเท่านั้น ควรมีการกระตุ้นการพัฒนาเครือข่ายความช่วยเหลืออย่างจริงจังด้วย

Abstact

Project Code : RDG 4640006

Project Title : The Alternative Paradigm of Communication for Savings Group development in Surin Province.

Investigator : Supang Nunta : Surindra Rajabhat University

Pawat Lertpong : Community Development Provincial Office

Kantinun Lubkosa : Volunteer of Kong Tun Muban

E-mail address : supang79@hotmail.com

Project duration : December 2002 – December 2004

Title: The Alternative Paradigm of Communication for Savings Group development in Surin Province. A case study of urban community savings group and Cha-nieng sub District savings group, Muang district, Surin province, Thailand.

The purposes of this research were (1) to study the administration and management of savings group. (2) to study the supportive of communication in the performance of savings group (3) to study the application of the alternative paradigm of communication for development of savings group in the future. The study was carried out with qualitative research approach. The sampling groups included the village leaders, the saving group chairperson, the village committees, group members, community developers, private development organization and documentary research. Participatory observation and focus group were applied. In addition dialogue, civic forum were used in data collection to understand the change process after research activities, exchange knowledge, visiting, field trip, extending saving group network, and villager's forum to share lesson learned.

Research results that :

1. The achievement of administration and management of urban community savings group and Cha-nieng sub district saving groups consisted of four factors.

1.1 Factors effecting the strong establishment of the savings groups included group must be originated by the community , groups were formed based on villagers' interests and

needs or learning from other successful group. Groups that were set up to respond to government policy show its less strength.

1.2 The principle of management based on participation, honesty, generosity and reliability.

1.3 The open for all members to participate of savings groups in the administration and management of work system, financial system and personnel system.

1.4 The external interactions such as the communication to the other sectors in order to make a relationship and extended supportive.

2. Communication shows its role in the supportive role of savings group performance. Communication process allows all member to share and express their idea. It is important to use traditional media available such as interpersonal communication, communication throughout the opinion leader, folk media. The traditional media can effectively reinforce awareness among saving group members.

3. The alternative paradigm of communication methods for development for Surin province savings group were;

3.1 Internal relationship within community and community reinforce process of communication for mutual work and help.

3.2 The interaction between the traditional communication and the alternative paradigm of communication is possible. For example, the Interpersonal communication was linked to civic forum, seminar or field trip.

3.3 The management of communication network in the community should be developed not only for the concentration of budgets and the amount of networks but also be aimed to develop network seriously .